

De wilg, een keiharde groeier en een medicijn voor (bijna) alle kwalen

Het geslacht *Salix*, 'van kruipende dwergen tot opgaande reuzen'

Voordat Bayer met zijn aspirientjes de aarde veroverde, was de wilg hen voor. Niet alleen komt de wilg net als het aspirientje overal ter wereld voor. Onze voorouders gebruikte de wilg voor hetzelfde doel: als pijnstillers. Uit de bast van de wilg wordt salicylzuur gewonnen, het basisbestanddeel van een aspirientje.

Auteur: Jan P. Mauritz,VRT

Op enkele plekken na kom je de wilg overal ter wereld tegen. Het is een sierlijke windbreker, of parel voor het stedelijk landschap. Weet echter wel wat je in huis haalt, want ze zijn ziektegevoelig, ze houden bij voorkeur van vochtige, voedingsrijke grond, kunnen niet tegen strooizout en hun wortelgestel is zo enorm en sterk dat het elktrottoir als een modern kunstwerk achterlaat. Er zijn elf soorten en een aantal bastaards van *Salix* die inheems zijn in Nederland, 'autochtoon' met een mooi woord, voor velen een soort toverwoord aan het worden voor het toepassen bij plantmateriaal. Niet voor ondergetekende. Het zal me echt aan m'n reet roesten of een boom van nature voorkomt in Nederland of niet. Ik ben voor diversiteit en voor het optimaal benutten en genieten van houtige gewassen, waar ze ook vandaan komen, punt. Zo, de toon voor 2013 in dit feuilleton is weer gezet, waarde lezers, en laat ik dan maar beginnen met die wilgen.

Indeling

Binnen de systematische indeling van het *Regnum vegetabile* het plantenrijk - behoort het geslacht *Salix* tot de orde van de *Salicales* en daarbinnen tot de familie van de *Salicaceae*, een heel kleine familie, bestaande uit slechts drie geslachten. Naast *Salix* zijn dat de welbekende *Populus*-clan en het voor de meeste stervelingen totaal onbekende geslacht *Chosenia*, een op de wilg lijkende, grote boom, tot 25 meter hoog met een sterk opgaande kroon uit Noordoost-Azië.

Binnen de wilgenfamilie, met ca. 375 verschillende species, verdeeld over soorten, kruisingen, vars en cv's, bestaat een enorme variatie in verschijningsvormen: van kruipende dwergen zoals de *Salix polaris* en *Salix arctica* (de soortnamen zeggen genoeg over waar deze makkertjes van nature thuishoren, denk ik) die de takken en twijgen echt op de grond hebben liggen en niet hoger worden dan 3 tot 3,5 cm, tot aan de opgaande reuzen als *Salix alba* die tot wel 25 tot 30 meter hoog worden en soms nog hoger; enorme bomen die in de zogenaamde 'Joppers'-categorie vallen.

Kenmerken

De toon voor 2013 was al gezet, waarde vrienden, dus het volgende kan er ook nog wel bij in deze eerste editie. Mijn 'vrienden', de taxonomen, zijn weer tot het bot verdeeld over of de bovenstaande orde wel of niet de juiste is en

komen met allerlei voorstellen om families en ordes rondom de wilgenfamilie opnieuw in te delen. 'Waar is m'n geweer, vrouwtje, want ...' Het geslacht *Salix* komt vrijwel over de hele wereld voor met uitzondering van Australië, een paar eilanden in de Indonesische archipel, het

centrale binnenland van Afrika en delen van Zuid-Amerika. Wilgen houden bij voorkeur van een vochtige en humusrijke grond. De grondsoort, zand, klei, zavel of lemige grond, maakt niet erg veel uit, als de ondergrond maar niet te zurig is. De meeste wilgen prefereren een vochtige, voedingsrijke grond en met name de cv's kunnen ook drogere gronden goed aan. De meeste wilgen zijn tweehuizig - moet onderhand gesneden koek zijn, vrienden - en bloeien vrijwel altijd net voor of tijdens de bladontwikkeling. Het zaad is voorzien van wit zweefpluis en dat kan een gigantische rotzooi geven, enorm, alsof er een forse sneeuwbuï is overgetrokken. Voor gebruik in de openbare ruimte worden dus vaak uitsluitend manlijke exemplaren aangeplant. Er zijn ook wintergroene wilgen, vooral in de subtropische en tropische regionen.

Ik laat de kruipende, de heester- en de meerstammige species voor wat ze zijn en beschrijf in deze editie van *Boomzorg* een aantal boomvormers waarvan ik vind dat ik deze aan u voor moet stellen. Voor het merendeel zijn dat cv's van *Salix alba*, maar wel aangevuld met andere, interessante species. Het zijn middelgrote tot heel grote bomen met een grote verscheidenheid aan kroonvormen en bladvormen. De grote makkers vormen enorme stammen met daarop grote gesteltakken die de kroon dragen, met veel dunner takken en massa's twijgen. De schors op de oudere bomen is grijs in verschillende tinten, diep gegroefd, kurkachtig van vorm en imposant qua lijnenspel. Wilgen hebben lange, dunne en zeer buigzame twijgen. De kleuren variëren van groen, geelgroen, via geel, oranje tot aan dieprode tinten.

De knoppen hebben slechts één mutsvormige knopschub en de bloeiwijze bestaat uit manlijke of vrouwelijke katjes. De afzonderlijke, geslachtelijke, gele bloemetjes zitten in ca. 5 cm lange katjes bijeen en zijn in een behaarde en gekleurde katjesschub gevat, zoals gele 'bloempkes' in een vaasje. Het blad is variabel binnen de soorten, maar de meeste zijn toch lancetvormig, helder of donkergroen aan de bovenzijde en lichtergroen tot blauwgroen aan de onderzijde, met al dan niet beharing ergens. Maar er zijn ook species met kleurschakeringen: met blauwgroen of geelgroen blad en alles wat ertussen zit. Het hout van wilgen is meer dan bekend, denk ik, maar voor de jonkies onder u: wilgen zijn lichte houtsoorten en die hebben vrijwel altijd een beperkt kleurverschil in spinthout en kernhout. Het spinthout

is witachtig, het kernhout heel lichtbruin tot rozebruin en de jaarringen zijn goed herkenbaar aanwezig. Wilgenhout is licht, zacht en verrot snel. Beheeringrepen in deze bomen vragen extra aandacht voor het moment van de ingreep en de omvang van de ingreep. De grote broeders maken enorme, dicht vertakte wortelgestellen die voor het overgrote deel vrij oppervlakkig met veel haarwortels de ondergrond bezetten. Het wortelgestel heeft weinig of geen last van verhardingen, maar de meeste makkers zijn geweldig in staat om van verhardingen bijzondere kunstwerken te maken, wat helaas ten koste gaat van de begaanbaarheid van bijvoorbeeld het trottoir. Wilgen hebben ook geen enkele moeite om door asfalt heen te breken of de riolering te annexeren als 'tafeltje dekje'.

Een anekdote spreekt van een giga wilg die een grote wortel naar een mestplaats van een boerderij gestuurd had, ca. 75 meter weg van de boom. Bij het opgraven had deze wortel een omtrek van ruim 60 cm, een soort voerpijp voor die jopper!

Vanwege die grote omvang qua soorten en dergelijke is het geslacht weer onderverdeeld in een drietal series of secties, net zoals bij *Acer*, en dat helpt wel. Bij het determineren van deze makkers is zo'n onderverdeling wel prettig. Om u toch een beetje ziek te maken: heeft u wel eens gehoord of gelezen van de serie *Eriostachyae* of de serie *Incubaceae*? Nou, wees eens eerlijk...

Wilgen kunnen niet bijster goed tegen luchtverontreiniging en hebben een broertje dood aan

strooizout, dus niet te dicht langs de weg zetten alstublieft.

Helaas kan ik er bij de wilgen niet omheen een paar nare ziekten en vervelende aantastingen te melden die het leven van deze schitterende bomen ernstig kunnen bekorten. Als eerste is dat bij *Salix alba*, maar ook bij een aantal andere soorten, de gevreesde watermerksiekte. Deze ziekte wordt veroorzaakt door een bacterie: *Ervwinia salicis*. De verspreiding van deze dodelijke aantasting kan redelijk worden tegengegaan door of in een heel vroeg stadium besmette takken en anders zieke en dode bomen snel te verwijderen en direct op te stoken. Als aanmaakhout voor de brandhoop zijn er nog wel wat Rosaceaeën beschikbaar, hoor! Maar deze bestrijding moeten dan ook alle boombeheerders gezamenlijk ter hand nemen. Ook de mannen en vrouwen bij de grote terreinbeheerders zoals Natuurmonumenten, SBB en de Landschappen. Het gebeurt nogal eens dat bij deze instanties de filosofie van natuurlijke processen de boventoon voert en er geen bestrijding plaatsvindt van deze ziekten in hun eigen bomen. En daar, vrienden, kan ik toch slecht tegen. Slecht tegen? Nee, nee, daar word ik witheet van. Je zou maar gemeentelijk boombeheerder zijn en met lede ogen je eigen wilgenbestand naar de kloten zien gaan door besmettingsbomen aan de andere kant van de sloot.

'*Terug, terug, JP!*' roept opperhoofd Hein. '*Je ziet weer kans om zijsprongen te maken. Prima hoor,*

Salix alba 'Sericea'

Gewone Treurwilg

maar graag niet te lang. Dus terug! Nu!’ Naast deze vreselijke aantasting kunnen wilgen last hebben of krijgen van bladluizen en daarop volgend honingdauw, van het wilgenhaantje, spinselmot, kanker, takschurft, roest, wilgenhoutrups, wapendragers en nog meer van dat tuig. ‘Jee..., JP, en dan toch met droge ogen roepen dat wij deze bomen meer moeten gaan gebruiken? Ga jij eerst eens effe bij de dokter langs, wil je?!’ Ja, maar (‘Ja, maar’ = ‘dus nee’, vrienden) wacht even. Naast deze wat mindere opmerkingen en feiten zijn er ook heel plezierige eigenschappen van dit geslacht. Wilgen leveren de stof *Salicine*, een pijnstillende en antireumatische stof en één van de bestanddelen van hoofdpijnbestrijders, om katers, misselijkheid, duizeligheid en andere minder prettige bijwerkingen van een bourgondisch leven effectief te bestrijden. ‘Ik heb dat louter van horen zeggen, vrienden. Ben zelf van nature heel matig in de goede en prettige geneugten des levens.’ Daarnaast leveren die wilgen enorme bijdragen aan de inrichting van het landschap, wegbepantingen, houtproductie, de openbare ruimte, erfbepantingen, etc. En wat dacht je van het gebruik van hout en twijgen/takken van wilgen als leverancier van manden, beschoeiingen, zinkstukken in de waterbouw, afrasteringen, klompen, te veel om op te noemen?

Het sortiment

Zoals u van mij gewend bent, in alfabetische volgorde en te beginnen bij

Salix alba

Deze wilg heeft tal van Nederlandse namen: schietwilg, gewone wilg, witte wilg, etc. Iedere regio heeft zo zijn eigen naam. Daarom ben ik zo dankbaar dat we in de botanie gebruikmaken van Latijnse namen. In een gesprek met een Eskimo, een Maori, een Chinees en een westerling weten ze allemaal wat een *Salix alba* is.

Salix alba komt van nature voor in vrijwel geheel Europa en in het westen en noorden van Azië in rivierbossen en andere vochtige standplaatsen, zoals diepe rivierdalen in het berglandschap. De boom is, zoals we dat noemen, ‘klimaatvaag’ en groeit in principe overal, als het maar lekker vochtig is en er iets te vreten valt, want deze reuzen kunnen wat aan. Ook op de drogere, humeuze gronden gedijen de meeste makkers goed tot heel goed, maar optimale omstandigheden geven optimale bomen en dat is bij *Salix* goed zichtbaar: blijvende groei, minder dood hout, etc. De meeste bomen kunnen zelfs een periode onder water staan met het wortelgestel, zonder direct kapot te gaan. Door het enorme wortelgestel is deze boom niet echt gevoelig voor wind en dat wortelgestel breekt echt overal doorheen, dus ook door funderingen van gebouwen, verhardingen en zelfs asfalt en beton. Let dus op de standplaats als je wilgen gaat planten.

Vrijwel alle wilgen zijn snelgroeiende bomen tot ca. 30 meter hoog, met grof, diep donkergrijze,

gegroefde, kurkachtige schors en grijze tot zilvergrijze schorsrichels. De kroonvorm is ovaal tot eirond, met opgaande gesteltakken en is op latere leeftijd breder en dan gaan de takken meer overhangen. De kroon is sterk vertakt en bezit veel overhangende takken, met name aan de takeinden van de zware gesteltakken. Het is daardoor een sierlijke verschijning, deze wilg. De cv’s van de soort zijn in eerste instantie voor de houtteelt geselecteerd. Wilgen zijn belangrijke leveranciers van houtproducten voor heel veel doeleinden (zie boven). In een later stadium werden de bomen ook op de kroonvorm geselecteerd en dan bij voorkeur opgaand of smal piramidaal omdat de gebruiksmogelijkheden daardoor vergroot worden. De boom maakt lange, olijfbruine en zeer buigzame twijgen die in aanvang zacht behaard zijn. Het blad staat verspreid, is toegespitst lancetvormig van vorm, 8 tot 11 cm lang en met een fijn gezaagde bladrand. De bovenzijde van het blad is groen en de onderzijde blauwachtig groen en veelal zacht behaard. De kleine steunblaadjes vallen snel na de bladzetting af. De manlijke en vrouwelijke katjes bloeien in april, mei en verschijnen net voor of tijdens de bladontwikkeling. De meestal wat gekromde katjes zijn 4 tot 6 cm lang, bezitten katschubben en staan op bebladerde stelen.

De vrouwelijke zaden worden verspreid door witachtig zweefpluis dat in de openbare ruimte forse rotzooi geeft.

Er is een veertigtal cv’s van *Salix alba*; dat begint bij ‘Aurea’ en eindigt bij ‘Yelverton’. Veel namen van cv’s zijn Nederlands, want er zijn heel veel

Watermerksziekte

Salix 'Erythroflexuosa'

Salix alba katje in muts

selecties in ons kleine landje ontstaan. We beginnen met...

Salix alba 'Barlo'

Deze boom is door boomkweker en selecteur W.B. Geessink in de omgeving van Lichtenvoorde geselecteerd. De boom groeit goed en heeft een rechte stam met een flauwe bocht in de *central leader*. De boom heeft een opvallend, zeer smalle, opgaande en dicht bebladerde kroon met veel korte en steil opgaande takken, op latere leeftijd wat breder, maar het blijft een heel goede boom. Een manlijke kloon, dus geen gedonder met plaatselijke 'vrouwelijke sneeuwbuien' in het voorjaar. De boom is geschikt voor laan- en straatbeplantingen als de boom ondergronds ook de ruimte krijgt. Goed in parken en landschappelijke beplantingen. De boom heeft een matige weerstand tegen watermerkziekte.

Salix alba 'Belders'

Een mannelijke kloon, in 1958 door de Nak-B geselecteerd in het gebied De Belders bij Sint-Oedenrode. De boom is sinds 1967 in cultuur genomen. Een zeer goede boom met ook weer een wat slingerende stam en een smalle, dichte kroon. De boom wordt zomaar 25 meter hoog, met een eironde stam. De boom heeft lancetvormig blad, donkergroen, zwak glanzend aan de bovenzijde en blauwgroen aan de onderzijde. De beide zijden van het blad zijn licht behaard met zilverwitte haartjes. Het blad is 10 tot 12 cm lang en is ca. zeven keer zo lang als breed; dat wordt dan ongeveer 1,7 cm breed bij 12 cm lang. De boom heeft een hoge weerstand tegen

watermerkziekte. Een nadeel is de oppervlakkige beworteling met massa's kleine en heel veel haarwortels. Hierdoor is de windbestendigheid van deze makker wel wat minder.

Salix alba 'Chermesina'

Deze manlijke cultivar is omstreeks 1840 in Duitsland in cultuur gebracht en wordt 14 tot 17 meter hoog. Het is een prachtige boom, met diep gegroefde, kurkachtige, grijze schors. 'Chermesina's' herken je al van verre vanwege de oranje tot oranjerode twijgen die in de winterperiode heel opvallend zijn. Als je deze boom als knotboom benut, heb je elk jaar een vurige bos vlammen op stam in je park of eigen tuin staan, prachtig. Het donkergroene blad is zilverschadig behaard. De kroonvorm bij uitgroei is breed kegelvormig. Echt een aanrader om deze boom ergens een plek te geven, zodat velen van het kleurenspeel kunnen genieten.

Salix alba 'Lichtenvoorde'

Een mooie, smalle, mannelijke cultivar met een rechte *central leader* waaraan vrij korte, opgaande takken staan die aan de uiteinden iets uithangen, waardoor een schitterend silhouet ontstaat. De kroonvorm is smal eivormig. De bomen worden 22 tot 25 meter hoog. Verdere eigenschappen als de soort en helaas matig bestand tegen watermerkziekte.

Salix alba 'Liempde'

Een mannelijke cultivar, door H.C. van Vleuten gewonnen in de omgeving van de Brabantse plaats Liempde, tussen 's Hertogenbosch en

Eindhoven. Dit is de meest toegepaste *Salix alba*-cv, met een smalle, piramidale kroon die gevormd wordt door een kaarsrechte stam en opgaande takken. Het zijn superbomen, tot wel 25 meter hoog met imposante stammen en schitterende, kurkachtige, grijze schors, diep gegroefd en voorzien van grillige schorsrillen. Het blad is als de soort, maar vaak groter. De twijgen van deze species zijn zeer buigzaam en dus voor vele doeleinden bruikbaar. De boom bezit een redelijke weerstand tegen watermerkziekte. Een topper en een jopper, dus.

Salix alba 'Lieveelde'

Weer een Geesink-selectie, uit de omgeving van Lieveelde in de Achterhoek en in 1968 in cultuur genomen. Het is een snelgroeïende, manlijke boom met een kaarsrechte stam met opgaande takken. De onderste takken in de kroon worden fors langer dan de takken erboven, langer dan die bij de soort en dan die van z'n broertjes, waardoor de kroon breed piramidaal wordt. De boom groeit het liefst in vochtige omstandigheden en is redelijk bestand tegen de gevreesde ziekte.

Salix alba 'Rockanje'

Ra, ra, waar is deze boom geselecteerd? De selectie is gedaan door de heer Sipkes omstreeks 1950. Deze makker wordt erg groot, tot 25 meter hoog, is manlijk en vormt een grote, brede, ovale kroon. Verdere morfologische eigenschappen als zijn broertjes met uitzondering van een altijd bochtige stam en vergaffeling van de stam. Daar herken je deze boef van afstand aan.

'Rockanje' kan erg goed tegen zeewind en dus wind in het algemeen en dat geeft deze boom extra gebruikstoepassingen. Veelvuldig aangeplant in de kustprovincies.

Salix alba 'Sericea'

De cv-naam 'Sericea' betekent 'zijdeachtig behaard' en slaat op de zilveren beharing van de bladeren. De boom komt van oorsprong uit Duitsland en is omstreeks 1840 geselecteerd op de beroemde Späth Baumschulen en draagt in Duitsland de naam Silber-Weide. De boom wordt ca. 10 tot 12 meter hoog met een ronde kroon. Het bijzondere aan deze boom is de viltige, volle, zilverachtige beharing aan beide zijden van het blad, waardoor de boom met recht zijn bijnaam 'zilverwilg' heeft gekregen. Het blad blijft ook erg lang aan de boom, wel tot in december. De boom verlangt een vochtige standplaats die ook kalkhoudend moet zijn voor een optimale verschijning in park of particuliere tuin.

De boom maakt een oppervlakkig wortelgestel en is dus ook een kunstenaar met verhardingen! De weerstand tegen de gevreesde ziekte is mij niet bekend en ik kon het ook niet vinden in de beschikbare literatuur.

Een bijzonder fraaie boom die helaas weinig op kwekerijen te vinden is, de echte dan, want er zit veel kaf onder het koren. Dus, pas op!

Salix alba 'Tinaarlo'

Deze boom is in 1960 geselecteerd door de Stichting Verbetering Houtopstanden in de omgeving van Tynaarlo, een gemeente in het noorden van de provincie Drenthe. Waarom de cv-naam met een 'i' geschreven wordt en de plaatsnaam met een 'y', is mij een raadsel. Het is een wat kleinere makker dan zijn broers, tot 18 à 19 meter hoog met een grillige, bochtige stam met opgaande takken die een eivormige kroon vormen. Qua beeld in de openbare ruimte of in het landschap is dit een mooiere boom dan die uniforme, andere klonen, maar dat is persoonlijk. Daarnaast vind ik kaarsrechte bomen met een geweldige *central leader* ook schitterend op of langs een dijklichaam. De locatie bepaalt de sfeer en de sfeer bepaalt de soortkeuze en dat kan dus!

Morfologische kenmerken van 'Tinaarlo' zijn vrijwel gelijk aan die van de soort, qua stamschors, takken, twijgen, bloemkeur, bladkleur en grootte, en deze boom is redelijk bestand tegen watermerksiekte.

Salix alba 'Sericea'

Salix pentandra blad en bloeiwijze

blad *Salix babylonica*

Salix alba 'Vitellina'

Deze schitterende boom wil ik u niet onthouden. Een zeer oude cultivar die in 1671 in Zwitserland beschreven is, dus vóórdat de meester Linnaeus zijn beroemde boekwerken schreef. Deze boom is nog altijd, zij het beperkt, in cultuur. En dat is niet zomaar. Het is een opgaande boom tot ca. 16 meter hoog, met sterk afhangende, lange twijgen die schitterend oranjegeel van kleur zijn. Het blad is, in tegenstelling tot de andere wilgen, zwakglanzend lichtgroen in plaats van donkergroen aan de bovenzijde en blauwgroen aan de onderzijde. De boom vormt propperige twijgen aan de uiteinden van de takken, met een zware bladbezetting. Van afstand lijken die op wolken met openingen daartussen en alle tezamen vor-

men zij de kroon. Dit is een schitterende, solitaire boom voor in brede groenstroken, in een park of op een begraafplaats, en niet te gebruiken als wegbeplanting. Een waardevolle boom, al eeuwen, dus gebruiken die species!

Salix babylonica

De Nederlandse naam voor deze beauty is 'Chinese treurwilg'. Het natuurlijk verspreidingsgebied van deze bomen ligt onder andere in Centraal-China, onder meer langs de oevers van de Yangtse Kiang, de Blauwe rivier en de langste rivier in Azië, 6380 km lang, en de scheidslijn tussen Noord- en Zuid-China. De boom is omstreeks 1730 naar Europa gebracht en hier ook wijdverspreid, met name in Midden- en Zuid-Europa,

Salix alba mannelijke bloeiwijze

daar jonge bomen bij strenge vorst boven ca. -15 °C kunnen bevroren. Het zijn kleine tot middelgrote bomen, 12 tot 15 meter hoog. Jonge bomen hebben een nog enigszins ovale kroon, maar op latere leeftijd meer afhangelende takken die steeds sterker in bogen naar beneden gaan hangen. Er ontstaat dan een brede, treurende solitaire boom met heel lange twijgen die als gordijnen neerhangen. De stam is eerst groen en later grijszwart en fraai gegroefd. De schors wordt op oudere leeftijd kurkachtig met ruitachtige patronen en rillen. De zeer lange en buigzame twijgen zijn groen en kaal met wat witte toppen en aan de zonnzijde met een lichte roodverkleuring. Overjarige twijgen kleuren naar bruinrood. Het blad is lancetvormig tot lijnvormig, 8 tot 16 cm lang en 1,3 cm breed met een fijn gezaagde bladrand. De bloeiwijze, manlijk en vrouwelijk, is tijdens de blauditloop lichtgelig van kleur in 4 tot 6 cm lange, gekromde katjes. Er bestaan meerdere cv's van *Salix babylonica* waarvan eigenlijk alleen 'Tortuosa' in cultuur is. Velen van u hebben deze boom in de vorige eeuw leren kennen als *Salix matsudana* 'Tortuosa'. Deze zeer bijzondere boom blijft beduidend kleiner dan de soort, 7 tot 12 meter hoog, is vaak meerstammig en kenmerkt zich door sterk gedraaide takken en twijgen en ook het blad is sterk gekruld.

Salix pentandra

Meestal een meerstammige, grote struik, maar ook een kleine boom tot ca. 10 meter hoog. Deze boom, die in Europa op veel plaatsen

inheems is, groeit tot aan de Kaukasus. De boom vormt een onregelmatige, wat eivormige kroon, heeft een donkergrijze schors en bruingroene, glanzende twijgen. Een goede, kleine boom voor in parken en grote particuliere tuinen.

Salix x sepulcralis 'Chrysocoma'

De Nederlandse naam is 'gele treurwilg' en de meesten onder u kennen deze schitterende boom nog onder de oude naam *Salix alba* 'Tristis'. Het is echter geen cv van de soort maar een cv van een kruising tussen *Salix alba* x *Salix babylonica*. De cv-naam 'Chrysocoma' betekent 'gouden kuif' en slaat op de opvallend goudgele twijgen die als een kuif aan de boom zitten.

Het zijn snelgroeiende bomen, tot ca. 20 meter hoog en met een kroonbreedte die niet zelden de 20 meter ruim overschrijdt. De machtige stammen en grote gesteltakken hebben een diep gegroefde schors die van geel naar bruin verkleurt. De kroon bestaat uit gesteltakken en hoofdtakken en aan deze hoofdtakken hangen ontelbare, lange, dunne, goudgele twijgen. Ik vind het winterbeeld fraaier dan het zomerkleed. De bladeren zijn smal lancetvormig, groen en in de herfsttooi geelgroen. En de bloeiwijze verschijnt samen met het blad in gele katjes. Een geweldige boom die ook op drogere gronden gedijt en een scala van gebruiksmogelijkheden biedt. Ook als laanbeplanting in heel brede profielen is de boom toepasbaar. In de omgeving van Hannover zijn enkele doorgaande wegen met heel brede middenbermen aangeplant met deze makers; schitterend!

Afsluitend

Een bijzonder geslacht, *Salix*. En dan met name vanwege de grote verscheidenheid in grootte en vormgeving van de boom. Heel veel toepassingen: wegbeplantingen, windbrekers en, veelal in de randen van de bebouwde kom, de parken en de landschappelijke beplantingen rondom stad en dorp. Toch zijn er mogelijkheden om ook binnen de bebouwde kom species van dit geslacht aan te planten bij vijverpartijen, tegen blinde muren van flats, solitair in een gazon, noem maar op. Met een beetje zorg verrijken ze de openbare en de private ruimte. Het is een genot een grote wilg te zien en te bewonderen. Ze zijn het meer dan waard!

De auteur Jan P. Mauritz VRT is unit manager Bomen en Beplanting bij Cyber bv.